

KORT NIEUWS

PIJN EN BPSD

BPSD (Behavioral and Psychological Symptoms of Dementia) komt frequent voor bij dementie, vooral in gevorderde stadia. BPSD heeft een belangrijke invloed op het functioneren en de levenskwaliteit van de patiënt. Bovendien leidt BPSD tot (over)belasting van de verzorgers met opname in een WZC als gevolg.

BPSD wordt multifactorieel bepaald (door neurobiologische, fysische en omgevingsfactoren) en is meestal gerelateerd aan 'unmet needs' (onvervulde behoeften) van de patiënt, waaronder de aanwezigheid van niet-gecontroleerde pijn.

In een cross-sectionele studie¹ over 4156 rusthuisbewoners in 57 rusthuizen in 7 Europese landen plus Israël, werd het verband nagegaan tussen het voorkomen van pijn en BPSD. Deze studie werd uitgevoerd in het kader van de Shelter-studie, die opgezet werd om het interRAI-LTC (Long Term Care) instrument te valideren. De interRAI is een evaluatie-instrument dat diverse domeinen van het functioneren van de rusthuisbewoner in kaart brengt en potentiële en actuele zorgproblemen signaleert.

Pijn werd nagegaan in de 3 dagen voor de registratie (zowel op basis van pijnklachten als op basis van non-verbale signalen), evenals gedragingen en psychiatrische symptomen.

De leeftijd was gemiddeld 84,1 jaar en 74,8% waren vrouwen. 19,1% vertoonden pijn, 36,6% gedragsstoornissen en 21,3% psychiatrische symptomen. Pijn was geassocieerd met sociaal onaanpast gedrag (OR:1,37; 95% CI: 1,04-1,80), weerstand bij verzorging (OR:1,41; 95% CI: 1,08-1,83), abnormale gedachten (OR:1,48; 95% CI:1,16-1,90) en wanen (OR:1,48; 95% CI:1,07-2,03). Dwalen en dolen werd echter minder gezien bij pijn (OR:0,74; 95% CI:0,55-1,00). De associatie tussen pijn en ronddolen, weerstand tegen verzorging en wanen werd duidelijker bij toename van de intensiteit van de pijn. Deze progressieve toename werd niet gezien voor sociaal onaanpast gedrag of abnormale gedachten.

De associatie tussen pijn en BPSD suggereert dat demente personen pijn uiten d.m.v. gedragsstoornissen. Een uitzondering vormt het dwalen en dolen, dat minder frequent voorkomt bij pijnsymptomen. De behandeling van pijn met analgetica verminderde agitatie (wat) blijkt uit een RCT², die in een eerdere Geneesmiddelenbrief werd besproken³.

Referenties

1. Tosato M, Lukas A, van der Roest HG et al. Association of pain with behavioral and psychiatric symptoms among nursing home residents with cognitive impairment: Results from the Shelter study. PAIN (2011), doi:10.1016/j.pain.2011.10.007.
2. Husebo BS, Ballard C, Sandvik R et al. Efficacy of treating pain to reduce behavioural disturbances in residents of nursing homes with dementia: cluster randomized clinical trial BMJ 2011;343:d4065.
3. Systematische pijnbehandeling kan gedragsstoornissen bij personen met dementia verminderen. Geneesmiddelenbrief 2012;19:8.